

שמזעזעה טובה

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

פנינים יקרים

אא"ז הרה"ק **החידושי הרי"מ** זצ"ל אמר: הרבי **רבי בונם** זצ"ל מפרשיסחא, היה שמח מאד בפרשה זו, משום שיש בה כל הקרבנות וכל המוספים מכל המועדים. והיה שואל: באמת, מפני מה נכתבו כל הקרבנות בפרשת פינחס? והשיב: משום שעם העבודה וההקרבה שהקריבו נדב ואביהוא את עצמם להקב"ה - נתחנך המשכן לריח ניחוח, בריח קרבנות ישראל, לדורי דורות. ורק החטא שלהם היה - שלא נצטוו לעבודה גדולה כזו וזה "אש זרה אשר לא צוה" (ויקרא י' א). ומשום שלא צוה ה' - נחשב להם לאש זרה. ופינחס כאשר קנא על ברית דקדושה, עשה גם כן אשר לא צוה. להורות הלכה בפני רבו, ועשה גם כן במסירות נפש ובהתלהבות גדולה עד אשר פרחה נשמתו. וזה דאיתא בזוה"ק (עי' ח"ג רט"ו): דאיתעבר בנשמות נדב ואביהוא. היינו, שתיקן בזה העבודה מנדב ואביהוא עד למעלה. ונתקן גם כן בזה החינוך מבית המקדש, ולכן נכתבו כל הקרבנות מכל המועדים בפרשת פינחס. (ליקוטי יהודה, פינחס)

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" (כה) (ז). הרה"ק **מקאצק** זי"ע אמר על הכתוב 'פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו' לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, שהקב"ה אמר הנה שם מסתובב לו **פנחס בן אלעזר, א שארפע יונגערמאן,**

הנני נותן לו **שיעק אהים א גרוס** (דרישת שלום).

ומה הפירוש 'שארפע יונגערמאן', אברך שעובד על עצמו לשבר את טבעיו ורצונותיו להשי"ת בזה זוכה הוא להשראת השכינה בקרבו, כפי המובא בספה"ק **ישמח ישראל**, שהשי"ת יש לו גם כן 'גן עדן' והיכן הוא משכן הגן עדן של כביכול, בתוככי היהודי שעובד על עצמו ושובר את מידותיו:

'קנאות אינה דבר של מה בכך'

מובא משמו של בעל **הסמ"ג** הגה"ק **רבי משה מקוצי**, לכאורה תחילת פרשת פנחס אינה אלא המשיכו של הסיפור, המובא בסוף הפרשה הקודמת, מדוע הופרד סיפור מעשהו של פנחס המובא בפרשת בלק מסיפור הגמול על מעשה הקנאות שלו שזוהי בפרשת פנחס. אלא הפרדה זו שנעשתה בין סיפור המעשה להודעה של הגמול המשולם לו על כך, באה ללמדנו מוסר השכל, היפה לכל מקום ולכל זמן, אין מן הראוי לשלם לאדם שכר קנאות, עד שבדקים היטב אם המעשה שלו נעשה מתחילתו ועד סופו לשם שמים וללא פניה ונגיעה אישית כפי שבוודאי היה במעשהו של פנחס.

משמו של הרה"ק ה"דברי יואל" מסאטמר זצ"ל, שכשאמרו לו טעם זה, השיב "לשיטתנו": אדרבה, לכן נכתב שכרו של פנחס בריש הפרשה דוקא, היות שתשב"ר הקטנים לומדים רק מהתחלת הפרשה וגם הם צריכים לחנך שידעו בשכרו של קנאי

... (מובא בספר 'תורת התמרים' כאן, עמ' שצא)

ובשם **הגר"ח מבריסק** זצ"ל אי' (במשנת רש"י - בפרשתנו), לכאורה הלא איתא בספרים דשכר מצוה הוא מעין הפעולה "מדה כנגד מדה", ואילו כאן הרי פנחס עשה מעשה של קנאות וזכה "לשלום", והוי היפך הפעולה. ותירץ דאדרבה, הקנאות של פנחס היה "מעשה של שלום" שהרי עשה הכל לשם שמים. ועוד בענין קנאות' שח פעם מרן **הגר"ח מבריסק** ואמר: יש הבדל גדול ביני ובין אחד שהתחזה לקנאי. והביא משל לבית שהיו בו הרבה עכברים, וכדי להילחם במכה זו היו מביאים חתול והיה רודף את העכברים והורגם. והנה גם בעל הבית וגם החתול אינם אוהבים עכברים. אמנם הבדל מהותי יש ביניהם, הבעל הבית היה מעדיף שלא יהיו כלל עכברים, ואילו החתול רוצה מאוד שיהיו עכברים, כדי שיוכל להורגם... והוא הדין "בקנאות", לי - אמר **הרב מבריסק** - היה יותר ניחא שלא יהיה במה ובמי להילחם, משא"כ אותו אדם רצה שיהיה לו במה להילחם, הוא שאב חיות מכך...

בעל ה'**אמרי אמת**' מגור זי"ע היה אומר (ראש גולת אריאל ח"א ע' תס"ד): פנחס בן אלעזר היה כידוע קנאי גדול, ועליו נאמר הנני נותן לו את בריתי שלום. מכאן אפשר ללמוד שצריך לדעת מתי לנהוג בקנאות ומתי וכיצד יש לנהוג בדרכי שלום. כיוצא בזה אנו מוצאים בתפלת שמונה עשרה

כוונת זמרי לטובה להציל את ישראל ממלחמת היצר

"ושם איש ישראל וגו' אשר הוכה" (כה יד). דברים נשגבים ביאר **בשפתי צדיק**, (הרה"ק ר' פנחס מנחם מפילץ זצ"ל, בפרשת - אות טו) וז"ל: לענין מה קראו התורה"ק בשם איש ישראל, וכן בתחילת המעשה והנה איש מבני ישראל בא, וכפי דברי חז"ל הק' היה שלומיאל בן צורי שדי שהיה נשיא שבט והוא שאול בן הכנענית, ממש בן שמעון בן יעקב אבינו ע"ה, והיה מיורדי מצרים, והכיר פני קודש הקדשים יעקב אבינו ע"ה, וכבר עבר עליו מאתים וחמשים שנה, איך שייך שילך ח"ו לנבלה כזו. חנני השי"ת ע"פ ששמעתי מפי צדיקי **רבותינו הק' ז"ל**, כשהיו מסבבים במדינה האחים הקדושים **רבי ר' אלימלך ורבי ר' זושא זצ"ל** ועשו הרבה בעלי תשובה, ובא היצר הרע בדמות [כלב] שחור ועמד לפניהם כחומה משמים עד לארץ, ואיים עליהם שאם לא יתפרדו לבל לילך עוד ביחד, אזי יפנה מכל עסקיו ורק עליהם להכשילם ח"ו, ומאז לא ראו איש לאחיו כל ימיהם.

ובכן כמו שיש דרך להיצר לבקש ליתן לו רשות שיתחוב כל כוחו בב' צדיקים ויסור מכל העולם, כן ומכל שכן שיש רשות לצדיק לקבל על עצמו כל מלחמות היצר, וכאשר ראה שלומיאל שנופלים ישראל ובפרט בני שבטו כזבובים ח"ו ע"י מעין שטים שהיה מוכן לזנות ח"ו, לקח על עצמו כל מלחמת היצר, ואף שלא גמר לעמוד בניסיון, מ"מ אין הכתוב מקפח שכר כל בריה, לכך כתיב מבני ישראל **"בא"**, שהתעורר בו חמלה על כלל ישראל וחשב להצילם ע"י ירידתו, ומסתם עשה טובה למנוע כמה נפשות שלא נכשלו עוד, כי משך כל הסט"א וכל הניסיון על עצמו, ולא עמד בניסיון, ומ"מ גם אחר פטירתו קראו הכתוב שם איש ישראל, להורות שלא אבד זכותו מה שנתכוון להטיב לכלל ישראל. וכו' עיי"ש עוד דבריו הנפלאים.

עוברים בשאט נפש, וכלפי אחרים, הם מקנאים קנאת ה' צבאות. אין זה קנאי אמיתי, כי קנאי אמיתי היינו שבאמת אין היהודי מזולזל אצלו, ועל עצמו הוא גם מקנא קנאת ה', אזי יש מעלה בקנאתו על אחרים.

נמצא שהצדיקים האמיתיים, אין מזולזלין לא בחומרת החטא ולא במעלת היהודי, כשצריך ללמד זכות הם מלמדים זכות. וכשצריך לקנאות הם מקנאים. וכן מסופר בגמ' [יומא כג] **"ת"ר מעשה בשני כהנים שהיו שניהן שוין ורצין ועולין בכבש קדם אחד מהן לתוך ארבע אמות של חבירו נטל סכין ותקע לו בלבו וגו' געו כל העם בבכיה, בא אביו של תינוק ומצאו כשהוא מפרפר אמר הרי הוא כפרתכם ועדיין בני מפרפר ולא נטמאה סכין ללמדך שקשה עליהם טהרת כלים יותר משפיכות דמים' הרי שאין להתפעל ממעלת האב שדן אם נטמא הסכין, מחמת זלזול שפיכות דמים שבאותו דור. כמו כן כשאדם מסגור או מקנא קנאת ה', צריך לשמוע מאחורי הדברים, מה מקור דבריו, האם מלב טהור או מחשבונות אחרים.**

סיפר **"כ"ק אדמו"ר מטאלנא שליט"א**, בכמה מערכות ציבוריות בדק **"כ"ק מרן אדמו"ר ה"פני מנחם" מגור** זי"ע היטב אם הקנאות היא אמיתית או מזוייפת. ומרגלא בפומיה שהמבחן האמיתי לקנאי הוא באופן שכאשר נעשה איזה סדר באותו ענין שלמענו יצא הקנאי במלחמתו, אם הוא קנאי אמת, הרי שיתן שמחה בלבו שסוף סוף בא הענין על תיקונו, אבל אם קנאותו היא רק לשם קנאות בעלמא, הרי שנשמטה אפשרות הקנאה מתחת ידו בעשיית השלום ואינו שבע רצון מזה. ואמר **רבינו זי"ע** שלכן אמר הקב"ה לפינחס **"הנני נותן לו את בריתי שלום"** שהקנאי האמיתי חפץ בשלום, שלימות הקנאה.

שכל כולה אצילות וברכות נעלות, ופתאום באמצע התפילה ישנה ברכה 'ולמלשינים אל תהי תקוה' - הכיצד משתלבת ברכה זו עם שאר הברכות?! אלא שברכה זו תיקן שמואל הקטן, הידוע במזגו המתון, והוא זה שאמר במסכת אבות בנפול אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך, רק הוא היה יכול לשלב את ברכת 'ולמלשינים' בין שאר הברכות, כיון שגישתו אל השונאים היתה מכוונת רק כלפי רוע מעלליהם, ולא כלפי האנשים עצמם.

וכן סיפר **רבי אליעזר דוד פרידמן** זצ"ל ששמע פעם **מהאמרי חיים** זי"ע, כנודע שיש שני תכונות שנתברכו בהם הצדיקים. התכונה הראשונה הוא להיות סגורן של ישראל, כדרך **הקדושת לוי** זי"ע.

התכונה השניה היא מדת הקנאות של פנחס. והנה יש מאות אלפי מליצי יושר בעולם, אך אין מהם התפעלות כמו **מהקדושת לוי**, וכמו כן יש מאות אלפי קנאים בעולם, אך אין מהם התפעלות כמו **מפנחס** קנאה, היחוס של **הקדושת לוי** הוא שהוא השיג השגה נוראה בגדלות הבורא, ואהב את השי"ת ללא גבול. ועליו בעצמו לא היה מליץ יושר כלל, היה מוסר נפשו לעשות רצון ה' בכל קוצו של יוד, וכל פעם שראה איזה עבירה היה הדבר כואב לו עד עומק נפשו, אלא שהיה לוחם בכל הכחות לדון לכף זכות את בעלי העבירה, לכן אנו מתפעלים ממלמד זכות כזה.

משא"כ שאר מלמדי זכות שהעוונות אין כואבים להם, מה מעלה יש בלימוד זכות שלו, כשאינו מרגיש צער השכינה מזה החטא, מה חכמה היא להליץ יושר.

וכן להיפך, **פינחס בן אלעזר** היתה בו עבודה גדולה לקנא קנאת השם, היה משתדל בכל הכחות ללמד עליהם זכות, עד שראה שאין שום צד ללמד זכות, כמעשה דזמרי בן סלוא, אזי נתלבש בלבוש קנאה וקינא קנאת ה'. משא"כ קנאים של שקר, שהם בעצמם

ואיך שייך להבין שיפול עד כדי כך, אולם ע"פ דברי קודש הללו של הרה"ק **מבעלזא**, י"ל שלכך לא הצליח להתגבר על היצר, שהיה חסר בעולם כעסו של הקב"ה שיקח ממנו כעס דקדושה נגד היצה"ר:

"תולע משפחת התולעי" (כו, כג). אי' **בדגל מחנה אפרים** - הנה בכאן יש שינוי מבכל המשפחות שבכולם כתיב בלמ"ד לראובן לשמעון וכאן בלא למ"ד הלא דבר הוא כי לית מלה או אות באורייתא וכו', עוד יש בכאן שינוי בתורה כי תלע כתיב חסר וא"ו ותולעי כתיב מלא בוא"ו ובדאי יש דברים בגו. ויש לבאר בזה בדרך רמז

נשפע כעס דקדושה לעולם, ורק ע"י שפנחס כעס, נתעורר הכעס דקדושה ונתקן הכל, וזהו **שפרש"י ז"ל** "בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף", שפנחס קצף במקום הקב"ה, אלו דברי קדשו ז"ל.

והוסיף בזה **המהרי"ד ז"ע** לפי דברי קדשו יש לתרץ שני הכתובים הנראים כסותרים, דכתוב אחד אומר "חסד א-ל כל היום", ופסוק אחר אומר "א-ל זועם בכל יום", ובאמת שניהם כאחד ואינם סותרים רק אדרבא משלימים אחד את השני, דבזה שהקב"ה כועס בכל יום הוא עושה חסד עם הצדיקים שיכולים להתגבר על יצרם, ע"כ. ועפ"ז נוכל להמתיק קצת הענין של זמרי בן סלוא, שהיה כאמור בן בנו של יעקב אבינו,

יש להוסיף דברים נפלאים שהביא הרה"צ ר' **אליעזר דוד פרידמן** בשיחות קודש, על קושית בעל **השפתי צדיק**: ובשם הרה"ק **מהרי"ד מבעלזא ז"ע** אי' לבאר בשם אביו הרה"ק ר' **יהושע מבעלזא ז"ע** מש"כ רש"י ז"ל על "בקנאו את קנאתי" דהכוונה שקצף את הקצף שהיה לי לקצוף. ע"כ. וביאר **המהרי" מבעלזא** דאיתא בגמ' "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצה"ר", וצריך להבין מאין יקחו הצדיקים כעס דקדושה. אמנם איתא בגמ' שהקב"ה כועס בכל יום למשך רגע, ומאותו הכעס מושפע על הצדיקים כעס דקדושה להתגבר על יצרם. אולם איתא שם בגמ' דבאותם הימים שבלעם רצה לקלל את ישראל לא כעס הקב"ה, וא"כ לא

קול מבשר

היום האחרון שלו, וכל הימים שבנתיים יהיו חולו של מועד. (עפ"י גיליון קדושה דסדרא פינחס תשפ"ד)

אי' **בבעל הטורים** בפסוק **"הנני נותן לו את בריתי שלום"** (כה, יב). שלים כתיב והיא וי"ו קטיעא, וכו', דבר אחר וי"ו קטיעא כי פנחס הוא אליהו, וכן אליה כתיב חסר ו', ויעקוב מלא ו' שנטל יעקב ו' מאליהו למשכון עד שיבוא עם המשיח, ויגאל את בניו. וזהו **"יגל יעקב ישמח ישראל"** (תהלים ד) **ישמח אותיות משיח**, שישמח לימות המשיח ויחזיר הו' ויהא אליהו שלם.

ובפענח רזא (בפרשתן) מביא ז"ל: **פינח"ס** בגימט' **נחמ"ו נחמ"ו** לומר שיבא לנחם ולבשר לישראל כדכתיב 'מה נאוו על ההרים וגו' וכתיב הנה אנכי שולח' וגו'. ויעזור השי"ת שיושפע לכל בני"י שפע טוב, ונזכה לקבל פני משיח צדקנו ברחמים גדולים בב"א.

מאליו, הרי כמעט מן הנמנע לקיים את שתיהן ביום אחד, מאחר שבשבת וי"ט, כשאומרים כתר, אי אפשר לתת צדקה. רק מפעם לפעם, כשחל ראש חודש, ניתנה לו להרה"ק תאוות נפשו, והיה שמח ביום כזה שמחה גדולה. אבל דא עקא, שראש חודש אינו יותר מיום או יומיים, ולא הספיק להרוות נפשו כי די צמאונה. היה מצפה, איפוא, לימי חול המועד, שיש בהם יותר אריכות - ואעפ"כ עדיין לא שבעה נפשו. פעם התבטא הרה"ק מבארדיטשוב: כשיבוא משיח, וימי פורענות ייהפכו לימי ששון ושמחה, אבקש ממנו לקבוע את י"ז תמוז ליום ראשון של חג, את תשעה באב ליום אחרון של חג, והימים שבינתיים יהיו חול המועד ארוך, ואוכל אז בבת אחת ליתן צדקה ולומר קדושת 'כתר' במשך עשרים ואחד יום ברציפות. אולם כעבור שעה קלה חזר בו, לא די בחול המועד קצר כזה, אבקש ממשיח צדקיני שתשעה באב יהיה היום הראשון של החג, ויז' בתמוז שלאחריו יהיה

בספה"ק תולדות אהרן, (זיטאמיר, פינחס). פינחס זה אליהו (זח"ב קצ.). לכך מתחילין אותן הכא' ימים משבעה עשר בתמוז, שכשיבא אליהו ויבשר לנו על משיח יהיה יז' בתמוז יו"ט, ואמרו בגמרא (תענית כח:): שיש כא' ימים בשנה שגומרים בהם הלל, לכך הם בכאן גם כן כא' ימים שיהיה אי"ה כולם ימים טובים, רק שהתחלת הי"ט יהיו ביז' בתמוז ויאמרו בהם אי"ה הלל, ולפעמים מטות ומסעי הם מחולקים, מתחילין הכא' ימים מפרשת מטות ששם מיירי מהפרת נדרים, שהגאולה תהיה על ידי הפרת נדרים, וגם שם מיירי מפינחס, שצבאו על מדין בחצוצרות וכלי הקודש, המרמז על זה.

בספר **מעשי אבות** ספינקא מביא: רבינו **החקל יצחק ז"ע** הי' רגיל לספר בימי בין המצרים, שהרה"ק **רבי לוי יצחק מבארדיטשוב ז"ע** היו לו כל ימיו שתי תאוות קדושות: א. לפזר מכספו לצדקה בשפע, ב. להתפלל קדושת 'כתר'. כמובן

"מנהיג המלמד זכות על ישראל"

"פקד ד' אלוקי הרוחות לכל בשר איש על העדה וגו' ולא תהיה עדת ד' כצאן אשר אין להם רועה" (כז, טז - יז).
הרה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב סניגורן של ישראל, מביא בספרו **קדושת לוי** איך שמנהיג ישראל צריך רק ללמד זכות על עם ישראל וכך כותב, - הכלל, יש ללמוד זכות על ישראל מה שאינם עושים רצון הבורא בתמידות כמלאכים, מחמת שהם טרודים בפרנסתם, וזהו שאברהם אבינו היה איש חסד (עי' זוה"ק ח"א מז, ב; זו"ח תולדות כו, ב) והיה מלמד זכות, ולכך נתן להם להמלאכים לאכול (בראשית יח, ה - ח), להראות להם הצטרכות בשר ודם כדי שלא ילמדו חובה על ישראל. וזה שאמר משה א-ל אלקי הרוחות לכל בשר' (לעיל טז, כב), שהאדם מחמת שהוא בשר ודם, הצטרכות של אדם בפרנסתו, ומחמת זה הוא לפעמים אינו עובד ה' בתמידות.

וזהו שאמר 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר', כלומר שופט ומנהיג שילמד תמיד זכות על ישראל, כמו שאתה לומד זכות על האדם שאינו עובד אותך בתמידות, כן ביקש משה שיעמוד מנהיג לישראל שילמד תמיד זכות על ישראל. וזהו 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר', כמו שאתה אלקי הרוחות לכל בשר ואתה מלמד זכות עליהם, כן פקוד 'איש על העדה', שמנהיג לישראל יהיה גם כן מלמד זכות על ישראל. 'הוא ימליץ טוב בעדנו'.

אמר כ"ק אדמו"ר בעל **"הלב שמחה"** ששמע מאביו בעל ה"**אמרי אמת מגור** זי"ע לפני פרוץ המלחמה (פ' פינחס תרצ"ט), שמשה רבינו ע"ה ביקש ב' בקשות, א. שד' ימנה איש על העדה. ב. ועל כל פנים ולא תהיה עדת ד' כצאן אשר אין להם רועה, כלומר אף אם ח"ו לא יהיה להם מנהיג, על כל פנים ולא תהיה עדת ד' כצאן אשר אין להם רועה, שיוכלו להחזיק את עצמם באחדות.

והוסיף **הלב שמחה**, שאביו כיון על אותם זמנים שהחסידיים לא יכלו להגיע לרבם ה"**אמרי אמת**:

עובדות צדיקים

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" (כה, יא). **פירש"י**: לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"א והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. הרב הקדוש ר' **יחיאל מאיר זי"ע מגאסטענין** (מי הים, פנחס) נסע פעם אחת לבית מרחצאות, וכשנסע בחזרה לביתו, נסע דרך עיר קראקא, והי' שם אצל הרב הגאון ר' **שמעון סופר זצ"ל מקראקא**, קודם שנסע לביתו לגאסטענין, נסע מווארשא לגור להרה"ק **החידושי הרי"ם זי"ע**, ושאל לו החידושי הרי"ם סדר נסיעתו האיך היתה, וסיפר לו הכל, גם שאל לו אם נסע דרך העיר קראקא, והשיב לו הן, ושאל לו עוד, אם היית אצל הרב, והשיב לו הן, ושאל לו עוד אמור לי האיך הוא בעיניך, והתחיל לשבח אותו מאוד מאוד, ושאל לו מה ראית אצלו, והשיב לו, הנה כשבאתי אצלו ישבו כל הגדולי העיר קראקא ופרנסים דשם על אודות כלל העיר, אעפ"כ, כשראה אותי, הניח אותם לישיב שם, והוא שימש אותי כילד.

כשמע **החידושי הרי"ם** זאת אמר, מכאן אין ראוי, זה אינו כחו, רק הורגל בזה מאביו הגה"ק בעל **חתם סופר** זצ"ל"ה. ואמר הרה"ק **מגאסטענין** שבזה מתורץ לו דברי **רש"י** ז"ל בפ' פנחס שהקשה שם למה יחסו אחר אהרן, אלא לפי שהשבטים הי' מבזין אותו ואמרו הראיתם בן פוטי כזה וכו' יהרג נשיא מישראל לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. אשר לכאורה קשה, למה לא כתב רש"י ז"ל זאת לעיל סוף פ' בלק גבי המעשה עצמו כתיב 'וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן', וקשה ג"כ

על דרך שאיתא על מה שאומרים נותן התורה לשון הווה והלא התורה כבר ניתנה בסיני ומהראוי לומר נתן התורה לשון עבר, ותירץ ה"ט"ז משום דבכל יום ובכל עת הקדוש ברוך הוא ממציא חידושים בתורה ולכך אומרים נותן לשון הווה שהוא דבר ההווה תמיד עד כאן עיין שם (ט"ז שולחן ערוך אורח חיים סימן מ"ז ס"ק ה'), וזה יש לומר שהרמז כאן כי תלע בלא וא"ו גימטריא נתן ובוא"ו גימטריא נותן והוא שרומז תלע אף שכבר נתן התורה על כל זה משפחת התולעי היינו שנתרבה ונפרה תמיד חידושי התורה ולכך נעשה תולע בוא"ו שהוא נותן לשון הווה והבן:

"ויקרב משה את משפטן לפני ה'" (כז, ה): בספר 'שמועות טובות' (מ, ב) מביא בשם הרה"ק **רבי יוחנן מראחמסטריוקא** זי"ע שהטעם שלא פסק להן משה רבינו מעצמו מה לעשות - אם כי **רש"י** כתב שנתעלמה ממנו הלכה וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי, עכ"ז הלא ניתן רשות לדרוש בענין אגדה אם אין משנים ההלכה, ובפרט כאשר גם **רש"י** ז"ל הביא ד"א ראויה היתה פרשה זו להיכתב ע"י משה וכו', א"כ י"ל הטעם - משום שמשה רבינו היה מתירא מחשש נגיעה, דכיון שהזכירו בנות צלפחד בדבריהם שאביהן לא היה בעדת קרח ולא מן המתלוננים, ע"כ חשש אולי יש לו איזה נגיעה בזה לפסוק לטובתם, ולא רצה עוד לפסוק בזה, ועל כן ויקרב משה את משפטן לפני ה'. הוסיף ע"ז כ"ק **האדמו"ר מראחמסטריוקא** ארה"ב שליט"א, שהעיר לו אחד על זה, כי הנו"ן בתיבת 'משפטן' היא רבתי, ומצות הלא תעשה הנ' שבתורה היא 'לא תיקח שוחד', והוא רמז שמהאי טעמא לא פסק משה רבינו מעצמו כיון שהיה כאן חשש שוחד דברים.

לו הרה"ק ואמר: כך מצינו בתורה, דבפרשת בהעלותך כשבאו האנשים טמאים לשאול שאלת "למה נגרע", השיב להם משה "עמדו ואשמעה מה יצווה ה' לכם", ואילו בפרשת פנחס כשבאו בנות צלפחד לטעון אל משה כתיב "ויקרב משה את משפטן לפני ה'", ולהם לא אמר שהולך לשאול את פי ה', אמור מעתה דגם דבר זה מיקרי ריבוי שיחה, ולכן לא דיבר אתם מאומה: (אוהב שלום)

בספר תולדות הגה"ק רבי פינטשע מפילץ זצ"ל (דף קצ"ד) איש אמת ה' רבינו הרה"ק ר' פנחס מנחם מפילץ זי"ע, קיים במלא המובן את הפסוק "לא תגורו מפני איש". לא נהג משוא פנים באף אחד, תושבי העיר פילץ כשהכירו ב"אמת" שבהתנהגותו, למדו לכבדו בצורה בלתי רגילה, היו מביטים אחריו ומתבוננים בכל תהלוכותיו, באים בליל שבת לשלחן השבת שערך, ביקשו ברכתו בכל עת, חרדו למוצא פיו.

פעם בליל שבת קודש בא אל "שולחנו" אחד שלא היה רגיל לבוא אליו. כעבור כמה ימים בא אותו יהודי לפני רבינו עם "דין תורה". לא רצה רבינו לקבל את ה"דין תורה" ואמר: "אני פסול לדין, מפני שבאמת אלי בליל שבת קודש לשולחני, ויש בזה חשש של שוחד". התחיל היהודי להפציר בו, אמר לו ר' פינטשי: "כתוב אצל ענין פסח שני: ויאמר אליהם משה, עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם (במדבר ט, ח) ואצל בנות צלפחד כתוב ויקרב משה את משפטן לפני ה' (שם, כז, ה). מדוע לא נאמר גם אצל בנות צלפחד "עמדו ואשמעה" וגו'. אלא "ויקרב את משפטן לפני ה'", הגיש את משפטן לפני ה' והוא, משה, לא התערב בדבר כלל. אלא התירוץ הוא, שבנות צלפחד באו אל משה קודם מעשה, באמרו: "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח" (שם, כז, ג) וכיון שכך, לא רצה משה כלל להתערב

ואיננו במקומו (כי קורין בפרשת פנחס ברגלים), אזי מעטרים אותו בכל מיני פאר ועושים משתה ושמחה ויום טוב.

"ותקרבנה בנות צלפחד וגו' בן מנשה למשפחות מנשה בן יוסף" (כז, א). פירש רש"י למה נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא לומר לך יוסף חבב את הארץ וכו' ובנותיו חבבו את הארץ.

בס' ליקוטי יהודה מובא, שבועות ספורים לפני פטירתה של הרבנית מגור, אשת בעל ה'שפת אמת', שהה עמה בנה בעל האמרי אמת מגור, בעיר אוטבוצק, לרגל מצבה הבריאותי הרופף. בעת שהותם בעיירת המרפא שמעה האם את בנה עוסק בפרשת פנחס בענין בנות צלפחד שהיו מחבבות את הארץ, והקשתה לו, מניין למדו לחז"ל שהיו בנות צלפחד מחבבות את הארץ, אולי רצו אחוזה בגלל שביקשו לרשת את אביהן. השיב לה בנה האדמו"ר, הרי לפי כל המדרשים, בין למאן דאמר צלפחד מקושש היה, ובין למאן דאמר מן המעפילים היה, מת צלפחד בשנה הראשונה או השניה ליציאתם ממצרים, ואם עיקר תביעתן של בנותיו היתה על ממון וירושה, מדוע המתינו ארבעים שנה ולא תבעו מטלטלין שבוודאי הותר אחריו מביזת מצרים וביזת הים, על כרחך שממון אביהן וירושתו לא העסיקה אותן כלל, ורק כעת שנתחלקה הארץ, הרי מחמת חיבובה תבעו חלקן:

פעם באה אשה אחת לשאול את הגאון רבי יעקב משולם אורנשטיין זצ"ל בעל ה"ישועות יעקב" איזה שאלה, אמר לה הגאון: חכי רגע עד שאעיין בשו"ע יורה דעה, ובאותו מעמד נכח שם הרה"ק ר' שלום מקאמינקא זצ"ל וכששמע זאת פנה אל הגאון ואמר: הלא איתא בפרקי אבות (פ"א מ"ה) ואל תרבה שיחה עם האשה. ענה ה"ישועות יעקב": מנא לכם הא, דזה כבר מיקרי ריבוי שיחה, השיב

קושיא הנ"ל, וצריכין לתרץ ג"כ כהנ"ל. אכן לפי דברי החידושי הרי"ם ניחא שפיר מה שלא אמר רש"י שם דיחסו אחר אהרן, דשם גבי מעשה עצמו אין זה מעלה דיחסו אחר אהרן, דנוכל לומר אין זאת מכח עצמו, רק מכח זקנו אהרן הכהן, לפיכך שתק רש"י ז"ל שם ולא פירש מאומה.

ובס' מזקנים אתבונן (פנחס) מובא על קושיא הנ"ל למה לא פי' כן רש"י לעיל: עבור עצם מעשה הנקמה שעשה פנחס והציל את כל ישראל מכליה ר"ל, עדיין לא היתה סיבה מספקת ליחסו אחר אהרן הכהן, ורק לאחר שספג בזיונות כמ"ש ברש"י שביזו אותו, יחסו הכתוב אחר אהרן הכהן.

פינחס זה אליהו הנביא זכור לטוב

כשהגיע רבי אליהו לאפיאן אל השפת אמת לבקש ברכה שיזכה לזש"ק, ענה השפת אמת 'יהודי שיש לו גילוי אליהו צריך לבא אלי לבקש ברכה?' השיב רבי אליהו ואמר 'ליהודי שיודע שיש לי גילוי אליהו, אכן ממנו אני בא לבקש ברכה':

בספר שמן הטוב (מיכלזאהן שנת, סיפורים מהאחים הקדושים הרה"ק ר' שמעלקא זיע"א והרה"ק ר' פנחס בעל הפלאה זיע"א): הרב הגאון החסיד ר' פנחס בעל הפלאה ז"ל בהיותו בדרך אחז הצדיק דרכו ומנהגו ברחבת ידים, בית מלונו היה מדור נאה בנוי לתלפיות אשר לא תחסר כל בה, עם עבדים הסרים למשמעתו, ונהג ע"ד הפיזור, היפך ממנהגו בביתו. וישאלהו אחד ממידועיו: הלא בעירכם ובמקומכם תהלוכותיכם והוצאות ביתכם הוא בקימוץ ושפלת, ומדוע בדרך תהלוכותיכם ברחבה. ויען הגאון הנ"ל (בשיחת חולין של ת"ח), בעת שפנחס במקומו הוא בשפלות והוא יושב בין המצרים (כי פרשת פנחס קורין בין המצרים), אולם בעת שפנחס

במשפטן והגישו לפני ה', ובזה סיים רבינו את דבריו.

"ויקרב משה את משפטן לפני ד', כן בנות צלפחד דוברות" (כז, ה - ז). ישבו חסידים עם **רבי נחום ישראל מליפנה** ושוחחו על המוני בית ישראל שמשחרים לפתחם של צדיקים, וכל מעיינם בצורכיהם הגשמיים. נענה הצדיק: "כאשר יהודי מבקש גשמיות, כוונתו היא לשם שמים - שיוכל לקיים מצוות ומעשים טובים ולגדל את ילדיו לתורה ולמצוות". והוסיף "כשבאו בנות צלפחד אל משה וביקשו לקבל את נחלת אביהן, פירש משה את כוונתן

לשם שמים, שעל ידי העושר יוכלו לעבוד את ד'. זה מה שנאמר 'ויקרב משה את משפטן לפני ד', הוא 'קירב' את תביעתן אל ד' ופירשה כשאיפה להתקרבות לקב"ה. "על כך ענה לו הקב"ה 'כן בנות צלפחד דוברות', זו אכן כוונתן האמיתית:

"ונתת מהודך עליו" (כז, כ). אי' בגמרא במסכת בבא בתרא (עה) מהודך ולא כל הודך, זקנים שבאותו דור אמרו, פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני הלבנה, אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלימה. חסידים פירשו את סיום דברי הגמרא "אוי לאותה בושה אוי

לה לאותה כלימה". שאין זה מדברי הזקנים שבדור, אלא חכמינו ז"ל אומרים על כך, אוי לאותה בושה, "חסידים מודדים את הרבי" (חסידים מעסעטען די רבי).

וכן מסופר, כאשר **הרבי ר' העניך מאלכסנדר** זי"ע התחיל להנהיג, התבטא ואמר תמיד חשבתי ש"רבי" הוא החסיד הכי גדול, אבל כעת כאשר התמנית להיות רבי ראיתי ש"רבי" זה משהו אחר לגמרי. ומסופר, שכאשר **ה"לב שמחה" מגור** זי"ע התחיל להנהיג, התבטא ואמר שכל ימיו ידע מאימרה זו של **הרבי ר' העניך**, אך לא ידע "עד כדי כך":

פינת יקרת

פרשת השבוע עוסקת, בין השאר, בבקשתו של משה רבינו מהקב"ה שימנה איש על העדה, מנהיג שינהיג את כל העדה הקדושה ויהלך לפי רוחו של כל אחד ואחד. כמו כן כתובה בפרשתנו פרשת קרבנות המועדים.

ובספר הק' **רמתיים צופים**, (שינאווא תדבא"ר פרק ו' אות מא') ששמעתי מכ"ק אדמו"ר [הרה"ק רבי בונים] זי"ע, שהקרבנות סמוכים למעשה פנחס, שהיה גם כן לכפר. עוד אמר, איך שבפרשה זו פרשת פינחס, יכולים לקשר עצמו להצדיק, כמו בכלל כל הרגלים, וראש השנה ויום הכפורים. ואמר בפירוש, שאין דורש זאת לעצמו, רק עבור כל הצדיקים. עכדה"ק.

וכן הרה"ק בעל **ה'אמרי נועם** זי"ע מדז'יקוב עומד על הסמיכות בין שני הענינים, ומסביר בנועם קדשו כי פרשת מינוי יהושע - איש על העדה, מהווה הקדמה לפרשת המועדות, כי חייב אדם לקבל פני רבו ברגל. בימות החול יכול האדם להיות בביתו, אבל ברגל צריך להיות אצל רבו. וזה לשון קדשו: "יש לרמז מה שנאמר

פרשת מועדים ורגלים אחר פרשת סמיכת יהושע על ידי משה, הוא לפי אמרם ז"ל (סוכה כז, ב) חייב אדם להקביל פני רבו ברגל. כי העבדות בתורה ותפלה בימות החול יכול כל אחד גם בביתו לעשות, אבל הארת טעם שבת ורגל אי אפשר רק באסיפת ידידים יראי ד' אצל הצדיק וראש הדור. לזאת באם לא היה נתמנה ראש ורבי לכל דור ודור לא היה אפשר ליתן ולצוות כלל על מועדים ורגלים, רק לאחר תפלת משה שלא תהיה עדת ד' כצאן אשר אין להם רועה, ותפלתו היתה עד סוף כל הדורות, על כן נאמר אח"כ פרשת רגלים, לנסוע להצדיקים וירגישו טעם רגלים", עכד"ק.

יסוד הדברים נמצא כבר בדברי הראשונים והא לך לשון קדשו של בעל **החינוך** (מצוה תלד): "שנצטוונו להתחבר ולהתדבק עם חכמי התורה כדי שנלמוד עמהם מצוותיה הנכבדות ויורונו הדעות האמתיות בה שהם מקובלים מהם, ועל זה נאמר (דברים י, כ), ובו תדבק. ונכפל הציווי במקום אחר שנאמר (שם יא, כב), ולדבק בו, ואמרו

זכרונם לברכה (כתובות קיא, ב), וכי אפשר לו לאדם להדבק בשכינה, והא כתיב (דברים ד, כד), כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא, אלא הדבק לתלמידי חכמים ולתלמידיהם כאלו נדבק בו ברוך הוא, ומזה למדו זכרונם לברכה לומר שכל הנושא בת תלמיד חכם והמשיא בתו לתלמיד חכם ומהנו מנכסיו כאלו נדבק בשכינה. ועוד דרשו בספרי [פיסקא דללכת בדרכיו], ולדבקה בו". "ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן, בזכרים, וגם הנקבות מצוה עליהם גם כן לשמוע דברי חכמים כדי שילמדו לדעת את ה'". ועובר על זה ואינו מתחבר עמהם וקובע בלבו אהבתם ומשתדל בטובם ותועלתם בעתים שיש סיפק בידו לעשות כן, מבטל עשה זה, וענשו גדול מאד, כי הם קיום התורה ויסוד חזק לתשועת הנפשות, שכל הרגיל עמהם לא במהרה הוא חוטא, והמלך שלמה אמר (משלי יג, כ) הולך את חכמים יחכם, ורבותינו זכרונם לברכה אמרו (אבות פ"א מ"ד) הוי מתאבק בעפר רגליהם" (עפ"י גיליון יין ישן פינחס תשפ"ג)

פון וואו נעמט מען אזעלעכע שיינע שעפעלעך

"את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני" וגו' (כח ד). הר"ר יצחק אייזיק מקאלעוו בהיותו צעיר לימים הי' רב בעיר טערצאל, פעם אחד בא לשם הר"ר משה ליב מסאסוב, ויהי בעת תפלת מנחה הלך הר"ר מ"ל ז"ל מעלה ומטה לפני הרב מקאלוב, ויאמר את הפסוק 'את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', בקול נעימה, ויכנס הקול באזני הר"ר י"א ז"ל, ויערב לו מאוד, והנה אחר התפלה שאל אותו היכן יש ליקה הכבשים הללו, ויען ויאמר לו אצל הר"ר שמעלקא מניקלסבורג, ויאמר נלך תיכף, ויאמר נחכה עד אור הבוקר, ויהי בבוקר ויפרוד מביתו ומבני עירו, ויהי שם שלש שנים, ובבאו לביתו שאלו

אותו מה למד שם, ואמר למדתי חומש בראשית עד שני זיעוכי"א. [ישנם כמה גרסאות למעשה זה] (שיחות יקרים אות ס')

סיפור לשבת

שמירת עיניים...

אברך ירא שמים נצרך לנסיעה באוטובוס בקווי תחבורה פנימית שבתוך העיר. בהיותו אמון על מצות "שמירת העיניים" שמר מאוד על ראות עיניו, ומלבד מה שישב כל העת במקומו בעיניים מושפלות בקדושה וטהרה, בכל פעם שעברה אשה לידו עצם לגמרי את עיניו, כדי שלא לראות ברע. הנסיעה התארכה והזדחלה

בפקקי תנועה ארוכים [טרעפיק], ולבינתים התנמנם לו האברך ונרדם קמעא, נים ולא נים. והנה בחלומו חולם הוא שיש כאן באוטובוס שעכשיו נוסע בו חפץ חשוד! - הוא התעורר בבעתה, אך תיכף חשב לעצמו (זכריה י, ב): "חלומות שוא ידברו"... כעבור כמה דקות שוב נפלה עליו תרדמה קמעא, ומראה החלום חוזר חלילה, הוא חולם שיש כאן עכשיו חפץ חשוד! - ושוב התעורר מיד בבהלה גדולה, הוא הסתכל סביבו היטב, אישוני עיניו ריצדו אנה ואנה ברוב פחד, והנה גילה מתחת לאחד הספסלים מונח זרוק 'חפץ חשוד' שאינו שייך לאף אחד. הוא ניגש מיידית אל הנהג, ודיווח לו על הממצא המדאיג. הנהג הזהיר החליט שלא לקחת סיכון, הוא עצר תיכף את האוטובוס, ביקש מכל הנוסעים לרדת, והזעיק את המשטרה. כעבור דקות מספר כבר היה האוטובוס מוקף בכוחות משטרה, שהגיעו עם 'חבלן משטרה', השוטרים החלו להרחיק את כל הנוסעים ואת הסקרנים הרבים שהצטרפו אליהם, סרטי משטרה נמתחו סביב סביב, והחבלן החל במלאכתו, הרובוט התקדם אל היעד בהכוונת שלט רחוק, והנה נודע שאכן מונחת פצצה מסוכנת בתוככי אותו תיק חשוד! - על אתר ביצע החבלן פיצוץ מבוקר, התיק ותכולתו התרסקו לרסיסים בלא שיגרמו נזק כלום. היהודים כולם הודו לה' על הנס הגדול שנעשה עמהם, בהצלתם ממות לחיים. והאיש שגילה את המטמון קיבל 'מדליה' עם אות ציון לשבח על ערנות מצילת חיים! האיש שהיה נרגש מאוד מפלאי נס ההצלה הגדול, שגלגלו על ידו מן השמים, נסע לנתיבות אל הצדיק כ"ק האדמו"ר **רבי ישראל אבוהצירא** זצוק"ל, ה'נבא סאלי'. כששמע הצדיק את סיפורו, אמר: דע לך, שכבר נגזרה גזירה עליך ועל כל יושבי האוטובוס רחמנא ליצלן, אבל זכות מצות 'שמירת העיניים' שלך באותה נסיעה עשתה רושם

ושבת שמה

הפטרות של ימי המצרים. (אמרי נועם, פינחס אות ד)

•••••

ביאור מופלא אי' בתורת משה (לחת"ס, פינחס) ותקרבה בנות צלפחד, פירש"י ראוי היתה אותה פרשה שתכתב על ידי מרע"ה, אלא שזכו בנות צלפחד שתכתב על ידיהן ולא הודיענו על ידי מה זכו לזה, ונראה לי כי כתיב "כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי, ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם, טוב מבנים ומבנות, שם עולם אתן לו, אשר לא יכרת", ומקושש זה צלפחד, ולשם שמים נתכוין, כדי שישמרו ישראל שבת מכאן ואילך, כמ"ש תוס' בב"ב: ע"כ ראוי לו שם עולם אשר לא יכרת, היא פרשת נחלות, והיינו דקאמר הקב"ה למרע"ה "נתתן תתן להם" שהוא יתן להם על ידי שהוא יכתוב פרשה זו בתורה, על שמם.

אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבתי שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל - לך והודיעם. (שבת י:)

קורין פרישת פנחס בתחילת ימי המצרים, להמתיקם על ידי שבת קודש

ידוע מספרים אשר פנחס היה שביעי ליעקב, כמו שהיה חנוך שביעי לאדם הראשון, והוא בבחינת שבת יום השביעי, עיין ברבינו בחיי פרשה זו (במדבר כה יב). על כן קורין פרישת פנחס בתחילת ימי המצרים, להמתיקם על ידי שבת קודש. וזהו "השיב את חמתי מעל בני ישראל", כי "על בני ישראל" עולה 'שבת', לאשר 'ישראל' נחשב בספרים למספר תק"מ, כמספר יב' פעמים מה', ותיבות "השיב את חמתי" עולה כא' פעמים 'יום', ורמוז אשר על ידי שבת נמתקים כל ימי המצרים ונהפכו לששון ולשמחה אמון. גם "על בני ישראל" עולה 'דברי, שמעו, חזון', שהם

גדול בשמים, והרחיקה את המקטרג מאותו אוטובוס הרחק כמטחוי קשת,

וממילא 'מיגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה', ובזכות המצוה הגדולה שלך

ניצלו כולם! (טיב הזכרונות - הבבא סאלי זצוק"ל)

יומא דהילולא

כ"א תמוז (ה'תרצ"ג) - יומא דהילולא קדישא של הרה"ק אברהם מתתיהו פרידמאן משטפנשט זיע"א בן הרה"ק רבי מנחם נחום זיע"א

נולד ביום הראשון של חנוכה, כ"ה כסליו ה'תר"ז סבו האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין בחר את שמו: אברהם ע"ש ר' אברהם המלאך (ר' אברהם פרידמן) ומתתיהו שיהיה בעל כח כמו מתתיהו כהן גדול החשמונאי להמשיך ישועות ורפואות לעם ישראל.

ידוע כמחולל פלאות וסיפורי מופתים רבים סופרו אודותיו. ענוותן, ידוע כבעל רוח הקודש וצופה למרחקים. רבים נושעו מברכותיו. גאון בנגלה ובנסתר.

החזיר את ספריו למקום ע"מ שלא ידעו כי עוסק בתורת הנסתר. התפרסם בנדיבותו לצדקה, ולא אחת הלכו כל כספי הפדיונות לאלמנות ויתומים. דאג בקביעות יומיומית לכל צרכיהם ומחסורם של כמאה מחסידיו אשר כונו ה'יושבים' היות וישבו בקביעות בביהמ"ד שבחצרו ועסקו בתורה. למרות צומותיו וסיגופיו מעולם לא נזקק לרופא.

•••••

מסופר שפעם אחת ר' מנדל שוחט בעודו מתפלל חש באותיות המרצדות מול עיניו. בתחילה חשב שהוא עייף או רעב ולכן אינו מצליח להתרכז בתפילתו. לאחר תפילת העמידה, כשפתח את עיניו - נבהל. האנשים שהתפללו לידו בביה"כ

הפכו לדמויות מטושטשות ואפילו בין כסא לשולחן כבר אינו מזהה. כאשר הוא יצא מביה"כ, אור השמש סינוור אותו והוא חש בכאב חד. הוא הבחין בילד שעבר לידו וביקש ממנו שיקח אותו לביתו. אשתו נבהלה מאוד. היא ביקשה מבתה, רחל, שתרוץ לרופא ותקרא לו. כשהגיעה לרופא, היא התקשתה לספר לרופא את פרטי הבעיה, אולם הבהילות שבקולה שכנעה אותו לבוא עימה באופן מיידי. הרופא בדק את ר' מנדל באמצעות פנס, לאחר מכן אמר: "יש לך מחלת עיניים. צריך לנתח את שתי העיניים". "זה לא מסוכן?" שאלה האשה. "מסוכן מאוד. אבל אם לא מנתחים הוא יישאר עיוור, וגם אם כן מנתחים - יש סיכוי שהראיה תשוב, אך יש גם סיכון של איבוד ראייה לחלוטין".

יוסף, בעלה של רחל, חיכה שהרופא יצא מהחדר, ואז אמר: "אני חושב שכדאי שאבא יסע ליאס, שם יש רופאים מומחים גדולים ובעלי ניסיון, נשמע מה הם אומרים". רחל, נסעה עם אביה ליאס. כשהגיעו לאכסניה, הופתעו לראות כי היא מלאה עד אפס מקום. "מדוע יש כל כך הרבה אורחים?" שאל השוחט. "הצדיק משטפנשט בא תמיד בחודש כסליו ליאס". "כך? אני חייב להיכנס לרב". בהתחלה ניסתה בתו להניאו בטענה כי התור ארוך מאוד, והוא יאלץ להמתין זמן רב. אבל אביה לא הסכים ואמר: "לא שווה לחכות כמה שעות כדי לזכות בברכה מהרבי פועל הישועות? ואם יאמר שאין צורך בניתוח? ואם הוא יברך שהניתוח יצליח?" לעת ערב הלכו אל הרבי. כאשר

נכנסו לרב, ענה להם: "גשו לדוקטור סאבגוי, אולי הוא יחליט שאין צורך בניתוח".

בבוקר, מיהרו, לביתו של ד"ר סאבגוי, לאכזבתם הגדולה, אמר להם בנו של הד"ר: "הרופא עזב את העיר לפני שעה. הוא נסע לבוקרשט". "זהו אבא", אמר רחל, "הרופא איננו. נלך לבית החולים, יש שם רופאים מעולים". "מה פתאום!", סירב אביה, "אני חוזר לרבי, ואשאל אותו מה לעשות". בלית ברירה הזמינה מרכבה שוב אל הרבי. השוחט נכנס שוב לרבי ואמר: "הרופא נסע". הרבי ביטל את הדבר במחי יד, "הוא נשאר כאן. גשו אליו שוב!". הם שכרו עגלה ושבו לבית הרופא. רחל התביישה לעלות שוב, אבל ר' מנדל בצעדים בטוחים עלה במדרגות ונקש בדלת. הדלת נפתחה על ידי הרופא בכבודו ובעצמו. בנו של הרופא התפלל: "הייתם כאן לפני זמן קצר?" "כן", ענתה רחל. "כיצד ידעתם לחזור שוב?" ר' מנדל ענה בתמימות: "הרבי הצדיק משטפנשט אמר שהד"ר לא נסע אלא נשאר כאן". הרופא פשפש בכיסו והוציא כרטיס רכבת. "דאו", אמר, "הייתי בדרכי לבוקרשט, אלא, שאיחרתי את הרכבת בדקה אחת. הרבי שלכם ידע על כך עוד לפני!". הרופא בדק את ר' מנדל ונתן לו שיקוי מרפא, שעזר לו לצאת ממחלת העיניים שפקדה אותו, כך נמנע ברגע האחרון הניתוח המיותר, בזכות ברכת הצדיק.

נפטר בחצות ליל שבת, כ"א תמוז תרצ"ג חי כ-86 שנים.

ציונו הועתק ב-ה' חשוון תשכ"ט מרומניה לבית החיים "נחלת יצחק" בגבול ת"א וגבעתיים. כאשר פתחו את הארון נדהמו לראות את גופו שלם. גם כיום רבים רואים מופתים ונושעו בציונו של הרב. (גיליון פניני צדיקים פינחס תשפ"ב)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ב תמוז (ה'תקנ"ב) - יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי שלמה הי"ד [מקארלין] זיע"א בן הרה"ק רבי מאיר זיע"א

כתוב בסדר היום בשמו, למה נקרא גמרא בשם גמרא, כי הוא לשון גומרא, גחלים. כי בשעה שאדם לומד התורה לשמה, צריך שזה יבעיר לבו להשי"ת למסור נפשו בשבילו וממילא הוא נטהר לתפילה. לכן קודם התפילה צריך להבעיר הלב שיוכל להתפלל, כמו כל אש שמדליקים צריך להביא גחלים, כך מביאים גמרא שהם גחלים שעל ידם דולק הלב, וכל זה כשלומד תורה לשמה. מתוך כך הוא נטהר לתפילה.

•••••

כתוב בבית אהרן 'שמעתי אומרים בשם הרה"צ רבי שלמה קרלינר - זאת תורת העולה, איזה היא התורה העולה למעלה, לפעול את הפעולה הנצרכת לנשמתו ולכל העולם, על מוקדה, כשלומדים עם מוקד הלב, כמו שנאמר הלא כה דברי כאש נאום השם'. הרי שלימוד הגמרא צריך להיות באש להבה.

•••••

יש צדיק שאומר מאמר, ויש צדיק שמסתכלין עליו בתפילה ומתבטל היצר

בספרי חב"ד מסופר על אחד מחסידיו בעל התניא התלונן על מחשבות הטורדות בזמן התפילה, בעל התניא אמר לו מאמר חסידות וזה עזר לו לתקופה אחת, לאחר מכן שוב נתעוררו הנסיונות, וחזר שוב

אל בעל התניא ואמר לו עוד תורה, וכך היה כמה פעמים. לימים נסע אותו חסיד אל רבי שלמה קארלינער והתלונן אצלו על מחשבות מבלבלות בשעת התפילה, אמר לו הקדוש רבי שלמה, שיבא לראות ולשמוע איך שהוא מתפלל. למחרת בא האיש לבית מדרשו של רבי שלמה, ושמע אותו מתפלל שחרית, כשאמר מזמור לתודה, סיים 'ועד דור ודור אמונתנו בקולי קולות, רבי שלמה נעץ בו עיניו הטהורות, ומאז והלאה נתבטלו כל בלבולי מחשבותיו. לאחר מכן חזר לרבו בעל התניא וסיפר לו המעשה. השיב בעל התניא ואמר: שני בחינות יש בצדיקים, בחי' ציון ובחי' ירושלים, אם הרבי הוא בחי' ציון צריך מאמר תורה, 'כי מציון תצא תורה'. אך רבי שלמה קרלינער הוא צדיק בבחי' ירושלים, הוא אינו צריך לומר מאמר, דבר השם בירושלים, ראית ושמעת איך שהוא עובד את השי"ת, וסגי בזה. "תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל" (כה, יג). כתב ה"אגרא דפריקא" (אות קמו) הרה"ק ר' שלמה מקארלין הי"ד אמר בשם מדרש (לא נמצא לפנינו) כשאמר הקב"ה לאלהיו, שיבוא לכל ברית מילה, טען אליהו זכור לטוב אתה ידעת שאני קנאי, ואם יהיה הבעל ברית בעל עבירה ח"ו לא אוכל לסבול שם. הבטיחו הקב"ה שיכפר לבעל הברית. טען שוב, ואם המוהל יהא בעל עבירה, הבטיחו השי"ת שגם לו יכפר, וכן לכל הקהל.

ולפי זה מובן הפסוק כמין חומר "פנחס בן אלעזר וגו' תחת אשר קנא לאלקיו, היות והוא קנאי, ולא יוכל לסבול עוברי עבירה, "ויכפר על בני ישראל", על ידי זה גרם הכפרה לכל בני ישראל הנמצאים בברית מילה, ודפח"ח. ודרשו חכמינו ז"ל בספרי "לכפר" על בני ישראל לא נאמר, כי אם ויכפר (לשון הוה), שעומד ומכפר על בני ישראל עד שיחיו המתים:

•••••

אי' בבית אהרן (בליקוטים דף קמ"ז) בשם הרה"ק רבי שלמה, עה"פ במשלי

(כב,ד) 'שוחה עמוקה פי זרות' מה שייך לבור עמוק עם פה זר? ואמר שאין בעולם שוחה יותר עמוקה שאדם יכול ליפול בה, ממה שהפה הוא זר מהדיבורים שמוציא בשפתיו בתורה ובתפילה. כמ"ש יען כבודני בשפתם ולבם רחק מעמי.

•••••

מה טוב לעשות כל ימינו כחגים...

בשנת תקל"ב הגיעו לפני רבי שלמה קארלינער המכתבים של המתנגדים שהחרימו עדת החסידים, ואמר שכל דבריהם שקר פרט לענין אחד שכתבו שם שהחסידים עושים כל ימיהם כחגים, זהו אמת. שהרי אמרו בגמ' 'כל הזובח את יצרו כאילו הקריב תודה' ויום שאדם מביא קרבן תודה, הרי הוא יום טוב אצלו, כמ"ש התוס' בתחילת פרק מקום שנהגו, וכיון שמנצחים בכל יום את היצר הרע הרי באמת כל ימי כחגים, שהרי היצר הרע ביקש למנוע מאיתנו לבא לבית הכנסת להתפלל שחרית, והנה ב"ה זכינו להתפלל שחרית, הנחנו תפילין והתפללנו, האם אין בזה סיבה לשתות לחיים? אדרבה, טוב לעשות כל ימיהם כחגים.

•••••

פעם אחת בא איש אחד לפני רבי שלמה וביקש ממנו מעות לצדקה. ולא היה לו לרבי שלמה מעות לתת לו. רבי שלמה הציע לאיש, אולי תרצה כוס משקה. סירב האיש ואמר 'איני שותה'. 'אולי תרצה סיגריה לעשן?' 'איני מעשן'. 'אולי תרצה להריח טבק?' 'איני מריח'. 'אי"כ צא מכאן! יהודי שאינו חפץ להנות מאחרים ואי אפשר לעשות עמו חסד, אל יעמוד עמי במחיצתי...'

•••••

כפי תשוקת האדם להקב"ה כך הוא נתגלה אליו

אי' בבית אהרן פ' נשא הביא בשמו, לבאר הפסוק דומה דודי לצבי, ובמדרש נתבאר שיושן בעין פקוחה, כך השגחת ה' עלינו בתדירות. וביאר רבי שלמה כי צבי הוא לשון תשוקה

כ"ב תמוז (ה'תרל"ג) - יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי דוד מקאצק זיע"א בן הרה"ק רבי מנחם מנדל זיע"א

בספר ליקוטים חדשים מובא: בעת ששמע הרבי מקאצק זיע"ע כי בנו נולד למז"ט (הוא הגה"ק מו"ר דוד זיע"ע מקאצק) אמר בל"ק ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וכו' וד"ל:

.....

פעם אחת הייתי אצל אדמו"ר הרהגה"ק ר' דוד זצ"ל בקוצק, ורציתי לכנוס פנימה, וחשבתי בלבי הלא אמרו ז"ל: הבא ליטהר מסייעין אותו, והיכן הוא הסיוע שלי? וכשבאתי פנימה נתן לי שלום ואמר לי בזה הלשון: **יחיאל**, מה אתה סובר שבאם אדם רוצה מעט מסייעין לו הרבה. לא כן הוא! הגם שאמרו חז"ל: פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, הפירוש הוא, שאפילו אם אדם יעבוד בכל כוחו ודעתו אין נחשב רק כחודה של מחט, רק השי"ת מרחיב לו בכל עת עד שהוא כפתחו של אולם. **(הילולא דצדיקא הרב פרלוב בשם הגה"ח רבי יחיאל משה אב"ד יאדימאוו ז"ל נפלאות חדשות, לקוטים, דף מ"ח טו"ב)**

.....

כתב בשם משמואל (פנחס תרע"ב), כתיב (משלי כ"ה, כ"ח) "עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצר לרוחו", ושמעתי מכ"ק דודי הרב ר' דוד זצלה"ה מקאצק, שכמו עיר פרוצה שאין לה חומה היא מעותדת לנזק מן החוץ אף שבפנים שלום ביניהם כן האיש שאין מעצר לרוחו אף שטבעו נמשך לטוב מ"מ נשקפת לו רעה מן החוץ, שכוחות חיצונים באים ומתדבקים בו ומושכים אותו לכל רע על כרחו שלא בטובתו, עכת"ד **(הילולא דצדיקא הרב פרלוב)**.

.....

רובל, רבי שלמה מיאן לשמוע, וכך עלה לארבע מאות וחמש מאות, רבי שלמה אמר לו, חבל על הזמן שלך ושלי, אם תתן אלף ושש מאות נחא, אם לאו לאו. העשיר חזר לאכסניה ולא היה יכול לישון כל אותה הלילה, והחליט בלילה שלמחרת ישוב אליו ויתן כל אשר יאמר אליו, מה לא יעשה אדם כדי לזכות לבנים. כשחזר למחרתו אמר לו רבי שלמה 'כבר איחרת את המועד, איני יכול לעזור לך כעת'. האיש בכה מאד, וחזר אל בעל התניא שבור ומדוכא. ויאמר לו **בעל התניא**, דע לך שבגלגולך הקודם היית מבזה תלמידי חכמים שנאמר עליו 'אין תרופה למכתו', אלא שכתב הרמב"ם (בהל' ת"ת ויב) 'אע"פ שהמבזה את החכמים אין לו חלק לעוה"ב והוא בכלל כי דבר ה' בזה, עכ"ז יש לו תקנה ע"י שינידוהו וקונסים אותו ליטרא זהב בכל מקום אפי' בזמן הזה, ונותנים אותו לחכם'. וכ' **הב"י שמהרי"ק** חולק על דברי הרמב"ם ולכן לא הביאו בשו"ע, (בשו"ע יו"ד סי' של"ד הביא רק הרישא 'המבזה ת"ח אין תרופה למכתו' ולא הביא המחבר את הישועה של הליטרא זהב). ואמר **בעל התניא** אל העשיר, דע לך שבאותו יום היה היארצייט של הרמב"ם, ורבי שלמה קרלינער בזה היום הוא מסיים על כל ספר הרמב"ם [כמ"ש בסדר היום לרבי שלמה שיש ללמוד כל יום רמב"ם] בצירוף שבו ביום של היארצייט יכולים לפסוק בשמים כשיטת בעל ההילולא, יחד עם הסיום של רבי שלמה, היה יכול לנקוט שההלכה כדברי הרמב"ם, והוא עשה חשבון שליטרא זהב הוא אלף שש מאות רובל, לכן ביקש ממך סכום זה ביום ההילולא, ואז היה לך תרופה למכתך, כיון שהתעקשת לא זכית. בחב"ד מסיימים בטוב, ששלחו לשנה הבאה עוד פעם אל רבי שלמה, בשנה הבאה נתן כפי מה שביקש, ונושע בזש"ק. (מתוך שיעור הרב רייזמן שליט"א יום חמישי פרשת מטות - כ"ב תמוז תשע"ז)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

וחמדה, לשון צבי וחמיד ורגיג, וצבי חתן דנן והוסיף מדיליה, דומה דודי לצבי, הקב"ה כביכול דומה להרצון שיש לך אליו, כל אחד יש לו קרבת ה' לפי נפשו, כפי רצונו כך ירגיש אלקותו ית"ש, דומה דודי לצבי, לפי התשוקה שיש לאדם להקב"ה, כך הקב"ה מתגלה אליו. כי באמת אצלו ית' אין שום שינוי, כמ"ש אני הויה לא שניתי, אלא שהוא נתגלה לנו בכמה מיני התגלות, כבחור, כזקן, הכל כפי תשוקת האדם כך הוא מתגלה אליו. ובמ"א הוסיף שלפי ערך התשוקה שישראל מתאוים להקב"ה כך הקב"ה משפיע להם. (מתוך שיעורי הרב רייזמן)

.....

חסידי סטאלין מספרים מעשה נורא [בנוסח אחד, ונספר אותו בנוסחת חב"ד בשינוי כלשהו, והוא מודפס בספר גן הדסים לתלמידו של הרה"ק רבי משה מקאזניץ] **הבעל התניא זיע"א ורבי שלמה קרלינר** (יומ"ד כ"ב תמוז) זיע"א, היו שניהם תלמידי המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א, בזמנם היה יהודי עשיר בעל נכסים שלא זכה לזש"ק רבות בשנים, ובא לבכות לפני **בעל התניא** שיפעל לו ישועה, וברכו כמה וכמה פעמים ואעפ"כ לא נושע. פעם אחת אמר לו **בעל התניא** אם תרצה להוושע סע אל רבי שלמה קרלינר וכל אשר יאמר לך תעשה, לא תשנה מדבריו מאומה, עוד הזהירו שיסע אצל רבי שלמה דווקא בתאריך מדויק ביום פלוני. עשיר זה היה קמצן גדול, אך כיון שביקש לזכות לזש"ק לקח עמו צדה לדרך ונסע אל רבי שלמה קרלינר בדיוק באותו יום שנקב לו **בעל התניא**, כשנכנס אמר לו שהוא שליח של **בעל התניא** שיברכו בזש"ק. ויאמר לו רבי שלמה 'אם תתן אלף ושש מאות רובל לצדקה אתן לך ברכה לזש"ק' זה היה סכום מופרז מאד, בפרט לקמצן כזה, לא היה יכול להעלות על דעתו הקמוצה להוציא מאוצרותיו סכום עתק כזה, האיש השתדל להתווכח על הסכום, בתחילה ביקש אולי מספיק שלוש מאות

ישראל, ואיתא שכל נשמה, שהייתה בדור ההוא, מתחלקת לעשר נשמות בדורות שאחריהם, ואכן הרגו שם שישה מיליון יהודים, הוא כתב כעין יומן בכל יום ויום, מה שאמר לו רבינו.

סיפר תלמידו הג"ר יצחק שטרנהלל שלמד אצלו בצאנז (בספרו כוכבי יצחק) - בל"ג בעומר חזר רבינו בע"פ על כל המשניות, שבהן מוזכר רשב"י עם הרע"ב ותוס' יו"ט. ובלמוד החומש היה מציע שלושים-ארבעים קושיות ומתרחץ את כל הקושיות בתירוץ אחד.

מובא מפי תלמידו הגאון הגדול ר' שמואל הלוי וואזנר צ"ל: בספרי פ' ואתחנן איתא והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך, למה נאמר לפי שהוא אומר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך איני יודע באיזה צד אוהבים את הקב"ה ת"ל והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך, והיו הדברים האלה על לבבך שמתוך כך אתה מכיר את הקב"ה ומדבק בדרכיו, ושמעתי ממורי מהר"ש מז'עליכוב צ"ל דלכאורה צ"ע דבשלמא על מצוות מעשיות אפשר לצוות עשה כך או עשה כך, אבל על האהבה שהוא דבר רוחני ולא שייך בה פעולה גופנית איך אפשר לצוות על זה, לזה בא הספרי לבאר דע"י שהדברים האלה יהיו על לבבך, ע"י הגיון והתעמקות בתוה"ק אפשר לבוא לידי אהבה, דלית דין ולית דין דצריך לעבוד על ידיעות התורה, אבל לידי אהבה אינו מביא רק התעמקות, שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה', דכשנני נמצא בעומק התורה אז קראתיך ה' ואז אני יכול לומר מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית.

•••••

מדברי הגאון רבי יצחק פלקסר צ"ל ראש ישיבת גור, כשציטט מדברי מו"ר הגה"צ רבי שמעוני זעליחובער ז"ע הי"ד, משגיח רוחני

מיוחס בן אחר בן להשל"ה הקדוש ולרבינו זרחיה הלוי בעל ה'מאור'.

מרבתינו: הרה"ג רבי זליג אליעזר מקוזניץ (בן הרה"ק ר' יעקב מבלנדוב), הרה"ג רבי אלכסנדר ברבי נפתלי הירץ, הרה"ג רבי משה פרלוב.

מתלמידי: הרה"ג רבי שמואל הלוי וואזנר, הרה"ג ברוך שמעון שניאורסון (ראש ישיבת טשעביץ), הרה"ג נתן לוברט, הרה"ג יצחק שטרנהלל. הרה"ג רבי יצחק פלקסר.

•••••

סיפר תלמידו הגאון הגדול מרן רבי שמואל הלוי וואזנר צ"ל שפעם ישב עם הגאון רבי מאיר שפירא לפני רבינו ועל כל דבר הביא סמך מלשון הזוהר, פסיקתא, פ' הר"ש בטהרות וכו' ואחר כך נאנח רבינו, כי גברה עליו השכחה. רבי מאיר שפירא התפלא, שכן אם כבוד תורתו זוכר הכל עכשיו, מה היה זוכר לפני השכחה? וענה שמלפנים היה יכול לסדר כל הש"ס במוחו עפ"י שיטת ר"ת, רבינו פרץ, מהר"י ברצלוני וכו' ואם לדוגמא היה לומד בתוספות דברי ריב"א, היה עובר במוחו כל דברי ריב"א בש"ס אם מתאימים לסברא זו, וכיום אין ביכולתו לזכור זאת...

•••••

בשיעורו התקשה פעם בהבנת דברי תוספות מסויים שרבים נילאו לפרשו, למחרת הגיע לשיעור, וחיווה דעתו, שיש להגיה בתוספות תיבה אחת. שאלוהו: מניין לו זאת. והשיב: "כך גילו לי מן השמיים!".

•••••

סיפר יהודי זקן, שהיה מתלמידי רבינו: "רבינו חיבר ספר בקבלה ואמר לי לפני השואה, שעתידים לאבד מישראל שישה מיליון יהודים, וזאת לפי שבזמן שחטאו ישראל בעגל היו שישים ריבוא מבני

בספר ליקוטים חדשים מובא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, שמעתי מדודי אדמו"ר הרה"ק ר' דוד צ"ל מקאצק שאמר ואמר אם תבקש מהשי"ת איזה דבר ספק הוא אם ימלא בקשתם או לא, אבל יראת שמים אם תבקש מהשי"ת בודאי ימלא בקשתם.

•••••

עוד כתב שם: בפ' וישלח יעקב מלאכים לפניו, בשם דודי הרה"ק ר' דוד צ"ל מקאצק ל"כ תיבת לפניו מיותר, אמר ששלח יעקב את המלאכים מלפניו, כי ה' יעזור לי בל המלאכים.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

בחדש תמוז (ה'תש"ג) - חל יומא דהילולא קדישא של הגה"ק רבי אברהם שמעון הלוי אנגל הורביץ [רבי שמעוני זעליחובער] הי"ד זיע"א בן הגה"ק רבי מאיר זיע"א

עוד בהיותו בגיל הרך התבלט בידיעותיו. כשהיה כבן שש נבחן אצל הגה"ק רבי יהושע'לי מקוטנא בכל שישה סדרי משנה כאשר בגיל זה היה כבר בקי בעשרים וארבעה ספרים: תורה, נביאים וכתובים, ורק לאחר שידע את כל המשניות על בוריין, ניגש ללמוד גמרא. לאחר פטירת אימו אביו נישא שנית, והנער יצא ללמוד כעשר שנים רצופות בבית מדרשו של הרה"ק מקוזניץ רבי זליג אליעזר.

בגיל י"ח שנה כבר היו שגורים על פיו כל מסכתות הש"ס מברכות ועד נידה, וכל הספרא והספרי, תוספתא ומכילתא. גאון אדיר בתורת הנגלה וגאון הגאונים בתורת הנסתר. ענוותן מופלא. מרבית ימיו היה עסוק בתפילה, עטוף בטלית ומוכתר בתפילין. בעל רוח-הקודש.

דישיבת חכמי לובלין, ששאל: מדוע פותחת המשנה ואומרת "ציאות השבת" ואינה נוקטת בלשון המקובלת "הוצאת שבת". ותירץ: כשם שמחברי ספרים מהדירים לפתוח את הקדמתם בתיבות שראשיהן מרכיבות את שם הוי"ה, אף רבינו הקדוש נהג ופתח את משניות שבת באופן שראשי התיבות יהיו שם י"ה, להורות כי צריכים לגשת אל הלימוד לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו. כך, רק כך, מצליחים בלימוד.

בקיץ ה'תש"ג, בעת חיסול גטו קרקא, הוצא רבינו לדרכו האחרונה מעוטף בטליתו. הבחין בו איש משטרה יהודית ורצה להצילו. רבינו סירב ואמר: "כלך לך מזה! איני רוצה שתצילני! ברצוני לצאת יחד עם כל היהודים - על קידוש ה'!"

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ג תמוז (ה'ש"ל) - יומא דהילולא קדישא של המקובל האלקי רבינו הרמ"ק הרה"ק רבי משה זיע"א קודובירו בן הגה"ק רבי יעקב זיע"א

הביא בספר הילולא דצדיקיא (הרב פרלוב, כ"ג תמוז): כתב בספר אור הישר (מהק' ר' מאיר פפאריש זי"ע, עמ' התורה סוף פ"א, מהדורה תשמ"א עמ' נד), מצינו באיש קדוש מהרמ"ק ז"ל שהלכו אחר מיטתו הרבה בני אדם ובתוכם איש קדוש מוהר"ר יצחק לוריא ז"ל, ובהליכתו אמר מהרי"ל מי הרואה מה שאני רואה ענין גדול... ב'עמודים של אש הולכים לפני מיטתו... הרי לך מעשה רב בענין זכויות העמודים ההולכים לפני המטה ומכריזים לפני המטה זהו בן החביב והנעים אשר השתעשע בשעשוע המלך ית"ש והיא תורתנו הקדושה אשרי לו ואשרי חלקו.

•••••

הביא בספר מליצי אש מה שכתב הרמ"ק בספרו תומר דבורה שמבאר י"ג מידות של רחמים (פרק ראשון) וז"ל: הי"ג - מימי קדם - הרי מדה שיש להקב"ה עם ישראל: כשתמה זכות אבות וכיוצא, מה יעשה, והרי מצד עצמם אינם הגונים? כתיב (ירמיה ב', א'): "זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך", ממש זוכר הקב"ה ימי קדמונים, אהבה שהיה מקודם, ומרחם על ישראל, ובזה יזכיר להם כל המצוות שעשו מיום שנולדו וכל מדות טובות שהקב"ה מנהיג בהם עולמו, ומכולם עושה סגולה לרחם בשבילם. והרי זה מדה כוללת כל המדות כלם כדפירשו באדרא (נשא קל"ד, ב'):

כך האדם יתקן הנהגתו עם בני אדם, שאפילו לא ימצא טענה מאלו הנזכרות, יאמר: "כבר היה שעה קודם שלא חטאו, והרי אותה שעה, או בימים קדמונים, היו כשרים", ויזכור להם הטובה שעשו בקטנותם, ויזכור להם אהבת גמולי מחלב עתיקי משדים, ובאופן זה לא ימצא אדם שאינו ראוי להטיבו ולהתפלל על שלומו ולרחם עליו:

עד כאן הגיעו שלש עשרה מדות, שבהן יהיה האדם דומה אל קונו, שהן מדות של רחמים עליונות. וסגולתן: כמו שיהיה האדם מתנהג למטה כך יזכה לפתוח לו מדה עליונה מלמעלה, ממש כפי מה שיתנהג כך משפיע מלמעלה, וגורם שאותה המדה תאיר בעולם: ולכך אל ילזו מעיני השכל שלש עשרה מדות אלו והפסוק לא יסוף מפיו, כדי שיהיה לו למזכרת. כאשר יבוא לו מעשה שיצטרך להשתמש במדה אחת מהן, יזכור ויאמר: "הרי דבר זה תלוי במדה פלונית, איני רוצה לזוז ממנה, שלא תתעלם ותסתלק המדה ההיא מן העולם".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ג תמוז (ה'תר"ט) - יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי יעקב יוסף מאוסטראה זיע"א בן הרה"ק רבי פינחס זיע"א בן הרה"ק רבי ייב"א הראשון מאוסטראה זיע"א

מסופר שהוא נתגדל אצל הרה"ק רבי ברוך ממעזבז' זי"ע, והוא שדכו עם אחותו של הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע, נכדת הרה"ק רבי נחמן מהורדנקה, ובת אחותו פיגא בת אדל בת הבעש"ט זי"ע.

•••••

אי' דבר תורה משמו, על הביטוי הנודע בגמ' ובשו"ע 'כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות לא יצא ידי חובתו', ולכן צריך אדם לומר הברכות שקבעו חז"ל ולא נוסח עצמי שלו. ויש להבין מהו לשון 'מטבע', מה שייך מטבע לתיבות התפילה? וביאר רבי יעקב יוסף שכשבאים להזהיר אותנו בעוצם מעלת כח לשון הברכה שתיקנו חכמים, המשילוהו למטבע, כי גם מי שאינו מבין קרוא וכתוב מבין מהו מטבע, ויוכל לקנות כל צרכיו, אין שום נפקא מינא אם הוא יכול לקרוא מה שכתוב על המטבע, מטבע הוא מטבע לכל, הן למי שמבין והן למי שאינו מבין מה שכתוב שם על המטבע. כמו כן בתפילה יש כמה וכמה עניינים וכחות עילאין שהכניסו אנשי כנסת הגדולה, וכמ"ש החת"ס במס' ברכות בהא דתיקן שמואל הקטן לבקשת רבן גמליאל ברכת המינים, ברכת ולמלשינים, שזה היה תקנה לצורך הדור. ואמרו בגמ' שבשנה הבאה שלחו את שמואל הקטן לעלות, והוא לא זכר את הנוסח. כי בשנים קודמות לא היה כל אחד אומר, רק הבעל תפילה היה אומר ומוציא ידי חובתן של רבים, שמואל השקיף בה כמה שעות ולא היה יודע איך להמשיך.

רוחו. שאלת הכופר היה כיון שזה לעומת זה עשה אלקים, מה ברא בעולם לעומתו ית'?' והשיב הצדיק, בוודאי יש, והוא דמיון הממון. מי שרודף אחר הממון אין לו סוף ותכלית, אוהב כסף לא ישבע כסף, בלי גבול ובלי אחרית. לעומת הקדושה שהאזינה את השי"ת לא ישבע, ויעלה ממדרגה למדרגה.

•••••

הסתלקות הצדיק בטהרה חפצו ורצונו של אותו צדיק היה להטמן סמוך לציון קדשו של הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע, ויהי בליל שישי של יום ערב שבת פרשת פינחס נסע לפתע רבי יעקב יוסף מעירו אוסטראה לעיר יאמפול, נסיעה בת שש שעות, ורימז לסובביו שהוא נוסע לדרכו האחרונה, והגיע לשם ואמר תורה ארוכה על המשנה 'לשם ששה דברים הזבח נזבח' ויצאה נשמתו בטהרה ונסתלק לגנזי מרומים, ומכיון שלא הביא התכריכים עמו, שלחו תיכף שליח לאוסטראה שיביא התכריכים בזריזות, וגנזוהו סמוך לכניסת השבת.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ה תמוז (ה'תקמ"ה) - יומא דהילולא קדישא של הגה"ק בעל ה"שאגת אריה" רבי אריה לייב זיע"א בן הגה"ק רבי אשר זיע"א

האחים הקדושים מוואלאז'ין נולדו בברכת השאגת אריה

השאגת אריה לא היה לו ש"ס שלם, ראש הקהל דוילנא רבי יצחק [אביו של הנפש החיים] ואשתו רבקה היתה למדנית גדולה מאד, היא דרשה מבעלה שיקנה לה ש"ס... רבי יצחק היה נוסע תמיד למסחר על היריד, והיא היה לה ארון מיוחד עם הש"ס החדש שקנה לה בעלה, והיתה נותנת רשות לכל צורבא מרבנן לעיין

כך כשיהודי עומד בבוקר ומסדר טליתו, עומדים מלאכי השרת באופן כזה, הנה הנה תיכף בא היהודי לנגן ולשורר ולזמר ולהודות ולהלל לפני השי"ת... מעמד נורא הוד כזה יש סמוך לכל יהודי כשהוא מסדר הציצית בבוקר, מלאכים ושרפים ממתנינים שיוציא הגה מתוך פיו.

•••••

מה עומד לעומת שויתי ה' לגנדי תמיד? תאוות ממון

מעשה באותו צדיק. פעם אחת נסע אליו חסיד אחד לאוסטראה, ומכיון שהיה גר במקום מרוחק והיה צריך ליסוע נסיעה רחוקה עד לעיר של רבו, לקח עגלה משותפת עם עוד כמה אנשים הנוסעים לאוסטראה, אמנם המה לא נסעו אלא הצדיק הקדוש, אדרבה היה מהם כמה אנשים עם זקנים ארוכים אך נסחפו לדעתם הרעה של המשכילים רח"ל, ובחיצוניות היו נראים כאנשים כשרים. ודרך המשכילים היה שבקשו לפתות ולסחוף עמהם עוד ועוד נפשות רח"ל. כששמעו שהוא נוסע אל הצדיק, החלו תחילה לדבר בשבחו של רבי יעקב יוסף, וייטבו דבריהם באזניו, וכך תוך כדי התחילו לדבר בגנותם של צדיקים ואמונה הטהורה. בראות החסיד שהם מכת המשכילים התחיל לחשוב מחשבות איך להנצל מהם.

והנה ידוע שרבי יעקב יוסף היה ידוע לחריף, תלמידי הרה"ק מקאצק היו מסתופפים בצלו, ויאמרו המשכילים לאותו חסיד, יש לנו שאלה שאפילו רבך החריף לא יהיה לו מה להשיב לנו, והם אמרו את השאלה, והשאלה החלה לנקר במחו ולבו מבלי השקט. תיכף קפץ מהעגלה כדי שלא לשמוע דברי הבל וכפירה, והלך כמה מיל ברגליו, כשהגיע לאוסטראה רץ לבית הרבי, תיכף שנפתחה הדלת נפל על הארץ ויתעלף. ונעשה שם רעש גדול, לאחר שעירוהו מעלפנונו סיפר לרבי יעקב יוסף מה ששאלו אותו הכופרים ובלבלו לו את האמונה ותיכף ענה לו הרבי תשובה לשאלתם, ותשב

ולכאו' תמוה הרי ולמלשינים זה רשימה של קללות, שיאמר נוסח שיש על לבו לקלל את הרשעים? וביאר החת"ס שהברכות של אנשי כנסת הגדולה הם כמו מפתחות עם שיניים מדוייקות לפתוח שערי שפע, שערי רפואה ושערי ברכה, לא סתם אומרים 'תעקר תשבר ותמגר', כל תיבה ואות מכוון ומיוחד. התפילות שקבעו אנשי כה"ג יש בהם כח לפעול ולהשפיע כמו מטבע, אע"ג דלא ידע מאי קאמר ולזאת קראוהו מטבע שטבע חכמים, כמו מטבע יש לה כח אפי' אין מבין מה שכתוב בו, כך מי שמתפלל לפני המלך תיבות התפילה שקבעו אנשי כנסת הגדולה, הרי הוא עולה ופועל ופותח כל מה שאלו המפתחות הקדושות מסוגלות לפתוח. וזהו עיקר הכנת הלב לתפילה להתעורר בנוראת קדושת מעלת אלו התיבות. כי אע"פ שאדם יודע עוד דברים פנימיים נפלאים שיש בתיבות התפילה, כבר כתב המ"ב שהר"ש מקינון אע"פ שידע כל סודות התפילה היה מתפלל כתינוק בן יומו, כי כשהוא מתפלל כתינוק בן יומו, הרי הוא חוזר לכתן של חכמים שהכניסו ב'מטבע' התפילה. ואומר לפני השי"ת, יש לי כאן מטבע שטבעו חכמים, אני לא יודע מה שכתוב כאן, כמו הקונה שאינו יודע מה כתוב במטבע, מספיק שהמוכר מכיר את המטבע, כך הקב"ה יודע היטב מהו התפילה. ובזה מבאר רבי יעקב יוסף לשון הגמ' 'כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים', אם הוא משנה מצורת המטבע, ויאמר נוסח אחר על רפאינו, הרי הכניס מפתח לא נכון בשערי הרפואה, איך יפתח השער? וזהו 'כל המשנה'.

•••••

עוד אי' משמו של רבי ייב"י השני בעל ההילולא, יהודי עומד בבוקר לפני התפילה, וטליתו על כתפו, ומפריד בין הציצית ואומר 'ברכי נפשי'. והלא כשבא בעל הכינוור לחתונה ומכין את חוטי הכינוור כל העם עומדים ומסתכלים, ויודעים שהנה תיכף נשמע ניגון נאה ומשובב לב.

באחד מהמסכתות, אך לא היתה נותנת הגמרא שיקחנו לביתו, אלא הזמינה מקום מיוחד ללומדי התורה שיוכלו ללמוד שם בגמרות בביתה. וכן השאגת אריה היה נוהג בתחילה לבא בעצמו ללמוד שם בכרכי הש"ס, עד שהחליטה לתת לו רשות שישאר בביתו וישלח את המשמש לבקש איזה מסכתא שהוא רוצה ויקחנו לביתו. ויברך אותה השאגת אריה שיתן לה השי"ת שני בנים, אחד שיפיץ ויפרסם את הש"ס בכל העולם, והשני לא יצטרך ש"ס מרוב גאוניותו וזכרונו. וכך זכתה לבן אחד הגר"ח מוואלאזין שייסד את הישיבה, ובן השני הגאון רבי זלמ'לע שמרוב גאוניותו ידע כל התורה בעל פה ולא היה צריך כלל ש"ס...

•••••

מסופר על השאגת אריה [הודפס בתולדות שלפני הקדמת ספרו] שהוא היה חושש מאד על איסור חדש, ובהיותו עורך גלות היה לו מנהג לקחת עמו בכל אתר ואתר כף וסיר של חרס עם שעורים, וזה היה האמכל שלו משבת לשבת. פעם היו גשמים גדולים ונרטבו בגדיו מכף רגל ועד ראש ממי הגשמים, ונכנסו לאיזה כפר, איש אחד ריחם עליו ועל הרבנית והכניס אותם בבית התבן שבחצר ביתו. הרבנית לקחה את הסיר ובישלה מעט מים עם שעורים. השאגת אריה עיין בסוגיה וכשבאת הרבנית להביא את המאכל, ראתה את בעלה יושב ומעיין בסוגיה ובוכה ודמעתו על לחיו, כששאלה אותו מה סיבת בכיו ענה: 'הנה בחוץ נושב רוח חזקה ויורדים גשמים חזקים, הקב"ה נתן לי זכיה כזאת לשבת תחת קורת גג, ועוד הכין לי צלחת חמה עם מרק שעורים, וגם חידשתי עכשיו חידוש נפלא שמתרץ לי כ"כ הרבה קושיות בסוגיה שאני לומד כעת, מתיירא אני שהקב"ה משלם לי את העולם הבא בזה העולם...'

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ה תמוז (ה'תקצ"א) - יומא דהילולא קדישא של בעל ה"אור לשמים" הרה"ק רבי מאיר זיע"א בן הרה"ק רבי שמואל מאפטא זיע"א

תלמיד הגאון בעל ה'כתר כהונה' בנגלה, ומתלמידי הרה"ק מלובלין זי"ע.

◆

בפולין לאחר פטירת הרבי מלובלין נסעו כל החסידים לרבי מאיר'ל אפטער מלבד חצר פשיסחא שהיה חדר לעצמו. כנודע שהיו חילוקי דעות בין הרבי רבי בונים לבין האור לשמים. ואין לנו עסק בנסתרות שהיו כל דבריהם בגנזי מרומים, כנודע שכשהגיע מאנדהו לבשר להרבי רבי בונים ביום כ"ה תמוז תקפ"ז שרבי מאיר'ל אפטער נסתלק מן העולם, נתבהל הרבי רבי בונים ואמר 'בזה מתכוונים אלי, כי הוא היה חוט השדרה שלי...' ואכן נסתלק לאחר כמה שבועות ביום י"ב אלול תקפ"ז.

•••••

עם מה נצא לקראת משיח, עם בקבוק יין או עם אדמו"ר

האור לשמים נתחתן עם הרה"ק מראפשיץ, שלקח לבתו את רבי מנדל מגלאגוב בנו של רבי אשר ישעיה חתן הרה"ק מראפשיץ. החתונה היתה אצל רבי מאיר'ל אפטער, והרה"ק מראפשיץ נסע לאפטע, ויצא רבי מאיר'ל לקראתו לקבל את פניו בבקבוק יי"ש, ואמר לו שכשיבא משיח צדקנו גם נצא לקראתו עם בקבוק יי"ש, ונאמר לו למשיח, 'מדוע אחרו פעמי מרכבותיו', הנה נראה לך איך החזקנו מעמד בגלות, עם בקבוק יי"ש. הרה"ק מראפשיץ היה ידוע במנהגו בקודש באמרות שנונות, ותיכף השיב ואמר: 'אני אומר, שנצא לקראת משיח לא עם בקבוק יי"ש אלא עם אדמו"ר כמוני, ונאמר לו למשיח

'הסתכלו נא, עם מה שהיינו צריכים להתחזק בגלות, עם רבי נפתולט'שע כזה...' כך אמר הרה"ק מראפשיץ על עצמו לפני מאתיים שנה.

•••••

כל כונת דוד המלך ללמד לאחרים רק לטובת זולתו

ביאר האור לשמים, על דברי חז"ל בתענית 'הרבה למדתי ברבותי, ומחבירי יותר מהם, ומתלמידי יותר מכולם'. הרי שמהתלמיד לומדים יותר ממה שלומדים מהחבר. והנה דוד המלך היה רבי, שלם בכל התורה כולה, כמ"ש בגמ' 'כל הרואה דוד נזכר הלכה' 'השם עמו שהלכה כמותו בכל מקום', והוא כותב בפרק קי"ט 'חבר אני לכל אשר יראוך ולשומרי פקודך'. וביאר רבי מאיר'ל שאמר דוד המלך, לתועלת שלי הרי היה עדיף שהאחרים יהיו תלמידי, כדי שאלמד מתלמידי יותר מכולם, אך לתועלת שלהם עדיף שאהיה חבר שלהם ולא רבי שלהם, שהרי מחבר לומדים יותר מרבי כנ"ל, והרי אינני יכול להיות תלמידו שילמד ממני יותר מהכל, כי סוף סוף הוא תלמידי. הגם שלטובתי היה שהשני היה תלמידו, אך טובת התלמיד שאהיה חבירו. לכן אני בוחר בטובת חבירי יותר מטובת עצמי 'חבר אני לכל אשר יראוך', מסכים ללמוד עם כל יהודי בחברותא, ולא כרבי. וכמו שכתב החת"ס בהקדמת פתוחי חותם שכשאדם מקריב ונותן לאחרים, ממילא הוא מקבל שפע רב משמים, לכן מבקש דוד המלך היות ו'חבר אני לכל אשר יראוך', א"כ 'חסדך ה' מלאה הארץ חוקיך למדני', שהרי אני לומד ממדתך להתנהג בחסד עם אחרים, אך בזה אני מפסיד, שהרי בזה נמצא שאין הם תלמידי אלא חבירי, ואני מפסיד מללמוד יותר מהם. לכן 'חוקיך למדני'... למד אותי חלקי שהייתי מרוויח אם הייתי בחינת רבי אצלם, שהרי אתה רואה שכוונתי רק לטובתם.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

שבת שלום ומבורך !

כל בית ישראל בכל מקומות שהם!

להארות והערות וכן להצטרפות לקבלת הגליון: 054-844-3494